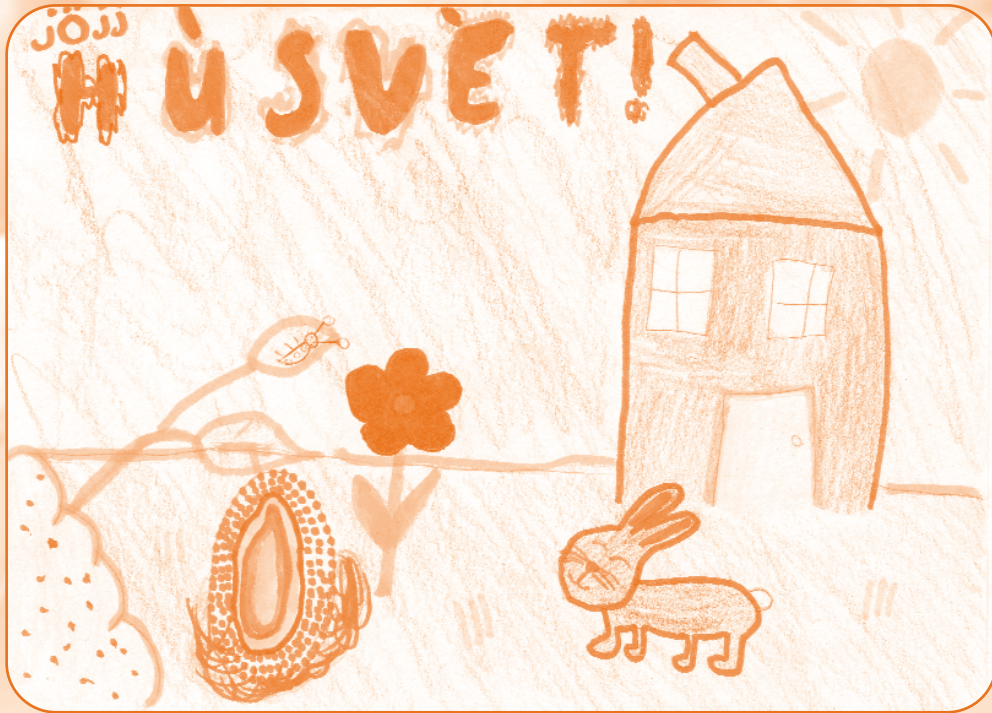

LOCSOLÓKERT

- LOCSOLÓKNAK -

Kalendárium

- Tavaszó

Zöld Mozaik

- Az év madara II.

Ügyeskedj!

- Rejtvények, fejtörők

Húsvét

- Locsoló versek

Tudod-e?

- Húsvéti népszokások

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Április - Tavaszho Szent György napja

Hajdan sok népnél évkezdő nap volt április elseje, a tavaszi napéjegyenlőséget, az újjáéledő természetet ünnepelték. Amikor a naptárreformmal január elseje lett az év első napja, április első napja "komolytalan" újjévvé vált. Nálunk a diákság terjesztette beugrató tréfák nyugati eredetűek.

Húsvét előtti vasárnap: **virágvasárnap** (április 5.). Az iskolás gyermekek ilyenkor barkát mennek gyűjteni, amit a templomban megszentelnek. A szentelt barkát gonoszűzőnek, betegséggógyítónak tartják, elűzi a jégesőt, megóv a villámcsapástól.

Virágvasárnap tarják több palóc községben a **kiszehajtást**. F fiatal lányok telet jelképező, menyecskeruhába öltöztetett szalmabábut visznek végig a falun, majd vízbe dobják vagy elégetik. A téltemetés az ébredő természet ősi ünnepét, a húsvétot vezeti be.

Virágvasárnap után következő hét a **Nagyhét**.

Nagypéntek (április 10.). Jézus kereszt-halálának ünnepén tarják a legszigorúbb böjtöt.

Általános tisztálkodási nap: meszelnek, takarítanak, nagymosást tartanak a patakban, és az állatokat is megfürösztik. Sok helyen Nagypénteken nem gyűjtanak tüzet.

Nagyszombat (április 11.). Este tartják Jézus feltámadásának ünnepét. A tüzet ősi módon - dörzsöléssel, csiholással - újra meggyújtják és megszentelik. Az esti harangzó a böjt befejezését jelenti.

Húsvétvasárnap (április 12.). A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe a pogány tavaszkezdő ünnepekből származik. Ezen a napon tartják a húsvéti határjárást. Ilyenkor az egész falu népe körbejárja a földjeit, kitisztogatja a forrásokat. Sok helyen bált rendeznek.

Húsvéthétfő (április 13.). A legnépszerűbb húsvéti népszokások: a locsolás, a hímes tojás ajándékozásának ideje. Mindkettő ősi termékenységvarázslásra utal. A tojás - eredetileg halotti kultusz kelléke - Jézus újjászületését jelképezi.

Fehérvasárnap (április 19.). Húsvét utáni vasárnap a fiatal leányok „mátkát“, barátnőt választanak, vagy komatálat küldenek egymásnak.

Európa nagy részén ősi pásztorünnep **Szent György**

napja (április 24.), az állatok első kihajtásának napja. Gonoszjáró nap, ezért a kerítésre, ajtóra tüskés ágakat tesznek, hogy a boszorkányokat távol tartsák. Az állatokat - az ártó szellemek, a rontás elkerülése végett - Szent György-napi tűzön hajtják keresztül, hogy a füsttől megtisztuljanak. E nap hajnalán lepedővel szedett harmattal kenyeret sütnék, vagy különböző mágikus praktikákat végeznek.

A György-kultusz a sárkánnyal (a gonosszal) viaskodó szent legendájából származik.

(Forrás: ufa.freeweb.hu)

Programajánló:

április 24.: Szent György-napi pásztorünnep Ostorkészítés Dobi Palival, zenél: Lipták Peti (citera). Hagyományok Háza, Községi terem (1011 Budapest, Corvin tér 8., földszint) Időpont: 17.00 és 18.30 között

Egyházi ünnepek:

április 5.: Virágvasárnap ünnepe

április 9.: Nagycsütörtök

április 10.: Nagypéntek

április 11.: Nagyszombat

április 12.: Húsvétvasárnap

április 13.: Húsvéthétfő

Jeles napok:

április 3.: Csillagászati Világnap

április 8.: Emberszeretet Világnapja

április 10.: Nemzeti Rákellenes Nap

április 11.: Költészet Napja

Kata

FELHÍVÁS!

Kérjük, ajánlja fel adójának 1%-át a Magyar Máltai Szeretetszolgálat javára.

Adószám: 19025702 - 1 - 43

Köszönjük!

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közép-Magyarországi Régiója

Szerkesztő:Till Csaba ■ A lapot írták: Král Zsuzsa, Likmus Katalin, Mészáros Márta, Taródiné Kardos Ágnes, Teráz Hajnalka

■ Tördelő: Farkas Péter ■ Felelős kiadó: Györi-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levél cím: 1033 Budapest III. ker., Miklós u. 32.

Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: tunderkert@maltai.hu

Weboldal: <http://www.maltai.hu/tunderkert>

Az év madara 2009-ben

A márciusi lapszámban a kék vércse életéről olvashattatok. Most a vetési varjúval ismerkedhettek meg.

Vetési varjú

E madár Magyarországon széles körben elterjedt, szinte mindenütt felbukkanó, közismert. Késő ősszel és télen biztosan ti is láttátok vagy hallottátok az utak mentén keresgélő, jellegzetes hangon károgó madarat.

Főleg mezőgazdasági területeken, facsoporokkal, ligeterdőkkel tarkított sík vidékeken találkozhatok velük, bár az utóbbi 25 évben egyre gyakrabban fészkelnek belterületeken, parkokban. A fagyok beálltával a mezőgazdasági területekről előszeretettel húzódnak be a településekre.

Hossza 46 cm. Tollazata egyszínű, a hím és a tojó azonos színezetű, kékesen csillogó fekete, a fiatalok tollai nem olyan csillogóak, alsótestük barnásan árnyalt.

Mit eszik e nagytestű madár? Tápláléka a környezetétől függően rendkívül változatos. Elsősorban talajlakó férgekkel, rovarokkal, kisebb gerinces állatokkal táplálkozik, nem ritkán kifosztja a földön talált madárfészkeket is. Étrendjét az év egyes időszakában magokkal és gyümölcsökkel egészíti ki, de nem veti meg a hulladékokat sem.

Két évtized alatt a vetési varjak állománya tizedére csökkent, jelenleg 25 000 költő párra tehető a hazai populáció száma. Vonuló madár, minden ősszel nagy tömegben érkeznek a Kárpát-medencébe a vetési varjak Kelet-Európa sztyeppéi felől. A hazai madarakkal társulva a tél végéig, kora tavaszig maradnak Magyarországon. Ilyenkor a varjak száma tízszeresére nő!

A vetési varjak Európában elsősorban a középső és keleti részekben költenek évente egyszer, néha több ezres kolóniákban. Tudtátok, hogy a párok éveken át vagy akár életük végéig együtt maradnak? A tojó magasabb fák vékony ágaira építi fészket, többnyire a hím által hozott száraz gallyakból, letördelt ágakból. A fészek alját (csészéjét) sárral, agyaggal tapasztja ki, majd mohával, fahánccsal, gyökérszálakkal béleli. A több éven át használt, „tatarozott” fészkek tekintélyes nagyságúra növekedhetnek.

A tojó március végén vagy áprilisban rakja le 4-5, zöldecs alapon szürke és barna foltokkal mintázott tojását, 16-18 napig kotlik a tojásokon, és még legalább két hétig a fiókák mellett marad, melengeti őket. Eközben a hím gondoskodik a táplálékszerzésről. A tojó a hím által összegyűjtött tücsköt-bogarat adja a fiókáinak. A család a kirepülés után kb. hat hétig marad együtt. A szülők egyre kevésbé etetik a fiókáikat, ezzel is arra kényszerítik őket, hogy saját maguk is meg tudják szerezni a táplálékot. **2001 óta védett faj.**

A kék vércse és a vetési varjú életmódja szorosan összefonódott. A múlt század végén a varjak ellen indított irtó hadjárat (méreggel, a fészkek és a madarak kilövésével) eredményeként a vetési varjak száma két évtized alatt 90%-kal csökkent! Ez azért különösen veszélyes, mert ahogy már olvashattatok, a kék vércsék a vetési varjak fészkelő telepein költik ki utódaikat. Ezáltal a kék vércsék élőhelyei is veszélyben vannak. A kék vércse állomány csak a vetési varjak költőtelepeinek megőrzésével biztosítható. **Ha erdőt, mezőt jártok, óvjátok, védjétek a madarakat!**

Most pedig egy kis játékos fejtörésre hívlak titeket!

Az alábbi szavak elé keressetek állatneveket úgy, hogy azok értelmes szavakat alkossanak.

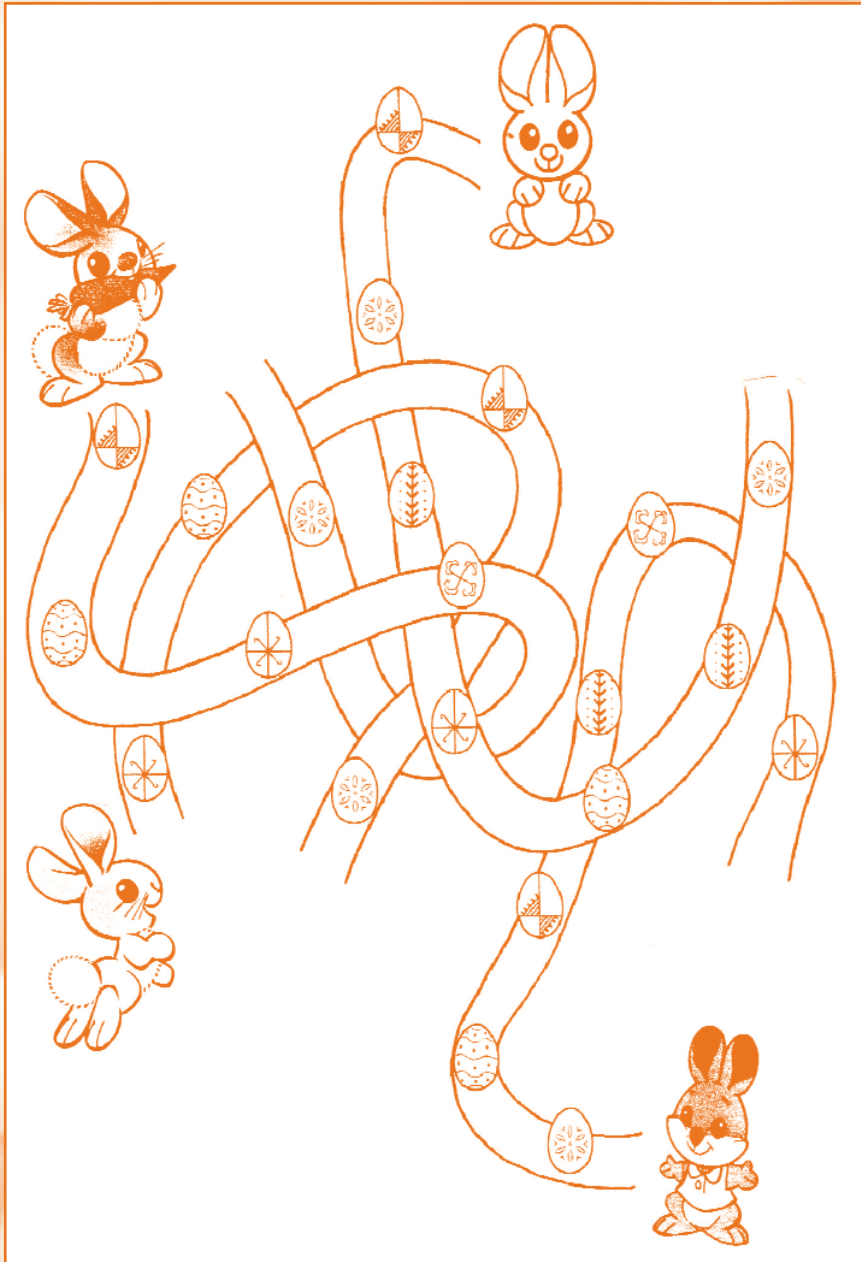
1.....talp	2.....tej
3.....felhő	4.....út
5.....sor	6.....fogó
7.....fül	8.....kő
9.....derék	

A márciusi fejtörő megfejtése: 1, vércse, 2, bagoly, veréb 3, szarka 4, fecske 5, veréb, tuzok

A márciusi és az áprilisi cikkekhez Schmidt Egon: Madárlexikon; Schmidt Egon: Gyakorlati madárvédelem könyveket, illetve az www.mme.hu honlapot, a fejtörőkhöz pedig Csizmadia Judit és Kurucz István Szókincskereső könyvét használtam fel.

Összeállította:
Hajni

Vezesd végig a nyuszikat az útvonalon és számold össze, hány tojást találtak útközben! Írd oda az útvonal végéhez!
Színezd ki a legtöbb tojást összegyűjtő nyuszt!

Válaszolj a kérdésekre!

1. Miért nyúl a nyúl? _____
2. Meddig szalad a nyúl befelé az erdőbe? _____
3. Hogy hívják a pálcás cukorcsemegét nyuléknál? _____
4. Hogy hívják nyúl komáéknál az íjból kilőtt vesszőt? _____

Hogy szólnak helyesen az alábbi közmondások?

5. Sok nyúl disznót győz. _____
6. Ordít, mint a nyúlba szorult féreg. _____
7. Itt a nyulam, nem disznó láb. _____
8. Előre iszik a nyúl bőrére. _____

Ügyeskedj!

Színezd ki a képet az utasításnak megfelelően!

▽ = kék △ = citromsárga ✖ = halványsárga

N = narancssárga ○ = zöld

Kösd össze a pontokat 1-30-ig! Színezd is ki a képet!

Összeállította:
Zsuzsa

Lőrinc Pál: Három füles

Három kis nyúl ül a réten.
 Mesebeli faluszélen.
 Előttük egy halom tojás,
 Húsvét táján ez így szokás.
 Festék is van jócskán, bőven,
 Fut az ecset tekergően.
 Tojáson a színes csíkok
 Olyan, mint a fürge gyíkok.
 Nyúlapó is megjön közbe,
 Leül köztük ott a földre.
 Nagy bajuszát simogatja,
 Tojásokat válogatja.
 Szébb az egyik, mint a másik,
 Nincsen köztük mely hibázik.
 Űgyes ez a három füles,
 Nem lesz a tál sehol üres.
 Jut is bőven minden házba,
 Locsolóknak tarisznyába.
 Kinek nem jut fusson ide,
 Nyúlapó tesz a zsebibe.

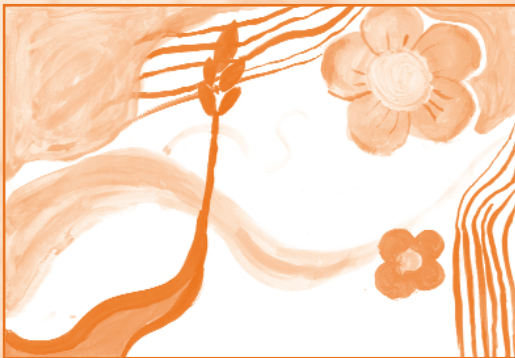
Sturcz Kinga, 10 éves

Szabados Zsófi, 10 éves

Locsoló versek

Húsvét másnapján,
 régi szokás szerint,
 fogadják szívesen
 az öntöző legényt.
 Én még a legénységhez
 igaz, kicsi vagyok,
 de azért öntöző legénynek
 mégis csak felcsapok.
 Esztendő ilyenkor
 megint csak itt vagyok,
 ha e locsolásért
 piros tojást kapok!

Watz Fruzsina, 13 éves

Tündérországból jöttem én,
 Tündérországból gyöngyharmatot
 hoztam én.
 Tündérország gyöngyharmatja
 szálljon a fejedre,
 Piros tojás, hímes tojás,
 ugorj a zsebembe!

Watz Melinda, 9 éves

Ne feledjétek, búvárkodjatok ti is! Ha különleges adatra bukkantok, írjátok meg a szerkesztőség címére, és az újságba is bekerülhet majd. Várom ötleteiteket!

Mit ünneplünk húsvétkor?

Már az ősi keleti mítosz szerint is ünnepelték ez idő tájt a tél „halálát” és a tavasz beköszöntét. A természet megújódása az embert is környezete megtisztítására készíti. Ilyenkor szoktuk elvégezni a tavaszi nagytakarítást, illetve szervezetünk megtisztítását is pl. böjt keretében. A keresztény vallások Jézus feltámadását ünneplik ezen az ünnepen. A húsvét kifejezés is ide eredeztethető vissza, hiszen az ünnepet megelőző 40 napos böjt – melyen nem eszik húst a böjtölő – húsvét beköszöntével véget ér, s e naptól lehet nagy húsos lakomákat tartani. A húsvét mozgóünnep, melyet a tavaszi napéjegyenlőséget (márc. 21.) követő holdtölte utáni első vasárnap tarjuk.

Milyen szokások kapcsolódnak az ünnephez?

A húsvéti népszokások közül a locsolkodás és a tojásfestés a legelterjedtebb. A tojás ősi termékenységsszimbólum. Díszítésére már az avarkori sírokban – több mint 1000 éve – is találtak példát. Nálunk gyakran festik hagymalevéllal, viaszolással vagy karcollással. A szépen megterített asztal díszítésén kívül a tojást jutalmul adták, adjuk a locsolkodóknak. Játéktárgyként is használatos volt régen pl. tojásdobálásnál, -gurításnál, -összeütésnél (kókányozás). A locsolás alapja a víz tisztító, termékenységvarázsló erejébe vetett hit. Régen vízbevető hétfőnek is nevezték húsvéthétfőt, ami utal a locsolás egykori módjára. Hiszen gyakran kúthoz, vályúhoz vitték a lányokat, és egész vödör vízzel leöntötték őket.

Íme egy csákvári köszöntő:

Ennek a háznak udvarában,
Szép kis bimbót láttam.
Vizet hoztam a tövére,
Szálljon áldás a fejére!
Szabad-e locsolni?

Húsvétkor a katolikusok elviszik a templomba az ételt (sonkát, kalácsot, bort) megszenteltetni. A megszentelt étel – úgy tartották a hívek – megvédi őket a hosszú böjt utáni mértéktelenség kísértésétől. A szentelt ételek maradékait mágikus célokra használták. A sonka csontját kiakasztották a gyümölcsfára, hogy az majd sokat teremjen. A kalács morzsáit a tyúkoknak adták, hogy majd sokat tojjanak.

Összeállította:
Zsuzsa

Színezd ki a rajzot!

LAJOS U.:

Kézműves foglalkozás: április 6., 20., 27., 16.00-tól
Társas klub: csütörtökönként 16.00-tól
Agyagozás: szerdánként 16.00-tól

HUSZTI ÚT:

Babazene: április 6., 20., 11.00-tól
Kártya- és társasjátékok: április 14., 28., 16.00-tól
Tojásfestés: április 11., 15.30-tól
Fitt családi zenés torna: szerdánként 17.00-tól
(Kozma Zsuzsa pedagógus vezetésével.)
Kézműves foglalkozás: április 24., 16.00-tól

KERÉK U.:

Kézműves foglalkozás: keddenként 16.00-tól
Húsvéti vetélkedő és kézműves: április 11., 15.00-tól
Ország-város: április 7., 16.30-tól
Activity: április 14., 15.00-tól
Fitt családi zenés torna: hétfőnként 17.15-től
(Kozma Zsuzsa pedagógus vezetésével.)
Röplabdaverseny: április 19., 15.00-tól
Kirándulás a NOÉ Állatmenhelyre: április 25., 10.00-tól

ZEMPLÉN U.:

Kézműves foglalkozás: április 5., 12., 19., 26., 16.00-tól
Jógaklub: április 1., 14.30-tól
Babaúszó-találkozó: április 14., 16.00-tól

GYŰRŰ U.:

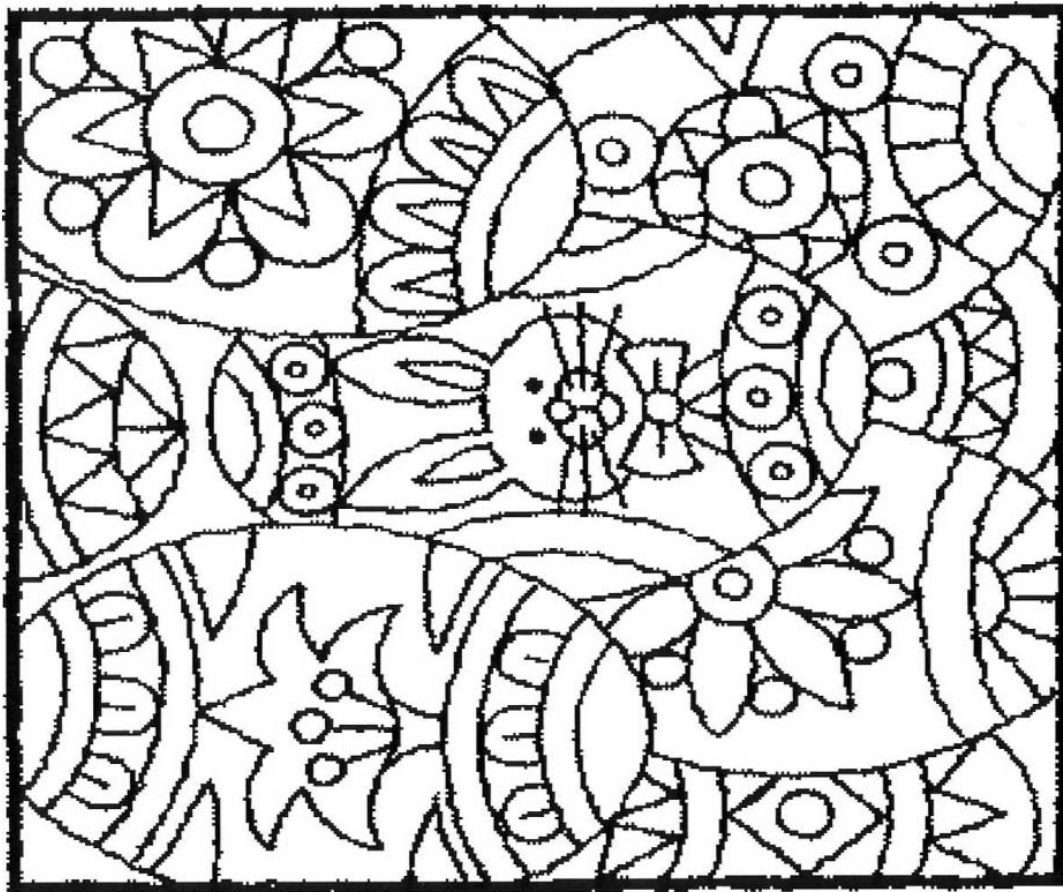
Bolondos kézműves foglalkozás: április 1., 16.00-tól
Kézműves foglalkozás: április 9., 16., 23., 27., 16.00-tól
Baba-mama klub: április 8., 16.00-tól
Májusfa állítása: április 30., 15.00-tól

SILVANUS SÉTÁNY:

Kézműves foglalkozás: szerdánként 15.00-tól
Babamasszázs: szerdánként 10.00-tól
Énekes-mondókás foglalkozás: csütörtökönként 10.30-tól

SOLYMÁR UTCA:

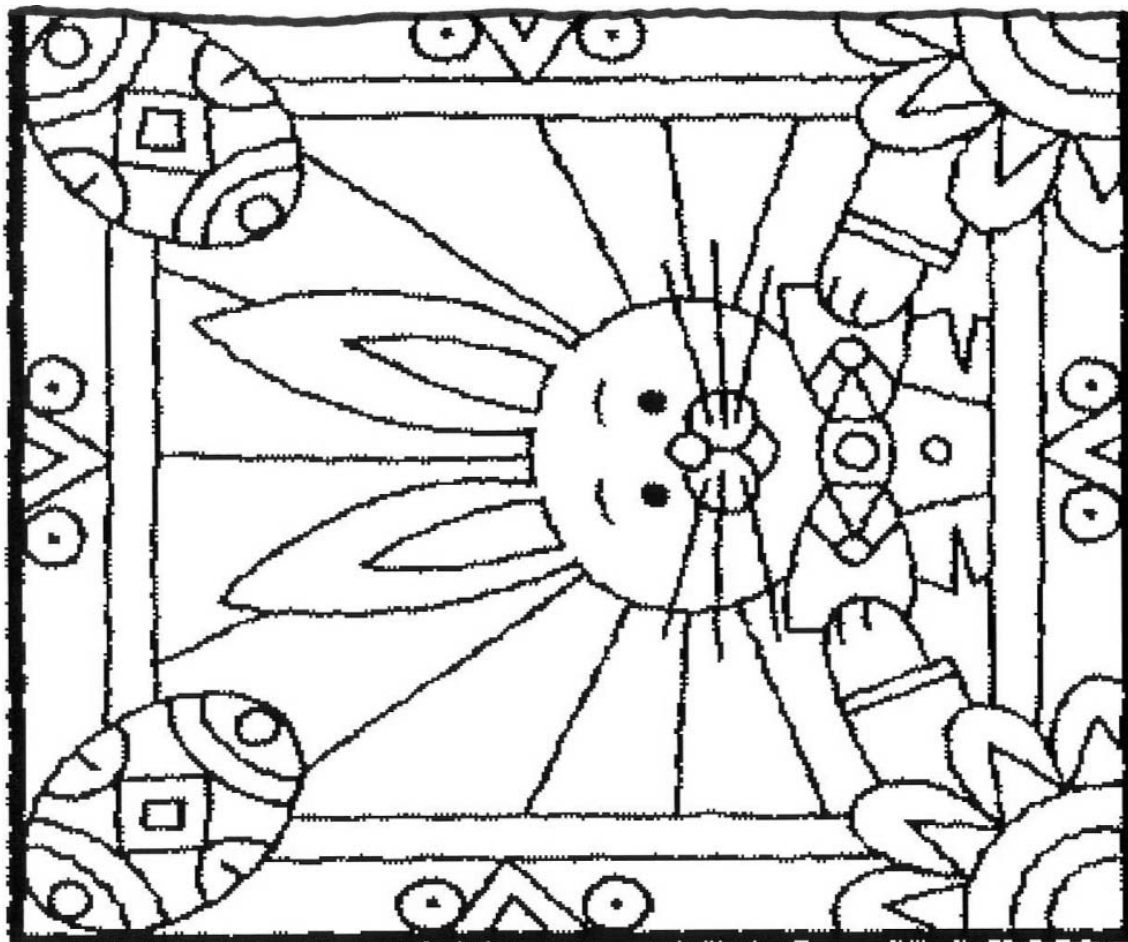
Kézműves foglalkozás: keddenként 16.00-tól
Agyagozás: szerdánként 16.00-tól
Énekes-mondókás foglalkozás: csütörtökönként 11.00-tól

Kedves Gyerekek!

Ezt a két képet, ha kiszínezzétek, képeslapként is el tudjátok küldeni messzebb élő barátaitoknak, rokonaitoknak, de otthoni lakásdíszítésként is tudjátok hasznosítani. Jó színezést kívánok!

Zsuzsa

Kedves Gyerekek!

Egy szép húsvéti asztaldísz tudtok készíteni ebből az oldalból, ha kiszínezitek a nyuszikat, a fűvet, majd körülvágjátok a körvonal mentén. A vastag vonallal jelölt részt vágjátok be. A vonalak mentén hajtsátok meg a dobozka peremét és a négy kis fül segítségével ragasszátok össze a dobozkát! Tegyetek bele fűvet, festett tojást vagy bármit, amivel díszíteni szeretnétek! Jó munkát kívánok!

Zsuzsa

